

Et tilfellestudie av canadiske erfaringer med stridsvogner i Kandahar provins

*På hvilken måte vil stridsvogner være et effektivt
tilskudd i moderne opprørsbekjempning?*

Cecilie Wang Wergeland

Bachelor i militære studier, ledelse og landmakt

Emne fordypning

Krigsskolen

2018

Denne siden er blank med hensikt

«Tanks may be the star player, but war is a team game» (Peck, 2016)

SAMMENDRAG

Moderne opprørsbekjempning handler om å vinne befolkningens støtte, og bruk av stridsvogner kan virke uforenlig med befolkningssentrisk COIN-teori. Likevel har koalisjonsstyrker benyttet stridsvogner i blant annet opprørsbekjempning i Afghanistan. Det kan se ut til å være et paradoks hvor man på den ene siden benytter stridsvogner for å beskytte egne styrker og bekjempe opprørsstyrkene, mens det på den andre siden framgår av COIN-teori at det er infanterister som må til for å vinne støtte hos befolkningen. Denne studien har til hensikt å belyse på hvilken måte stridsvogner har vært et effektivt tilskudd i moderne opprørsbekjempning.

Studien handler om hvordan stridsvogner bidro til hensiktsmessig voldsbruk med utgangspunkt i kjennetegn av maktbruk i moderne opprørsbekjempning, og hvordan dette bidro til å vinne støtte hos befolkningen innenfor Galulas prinsipper. For å besvare problemstillingen så presist som mulig er denne studien gjennomført som et tilfellestudie av canadiske erfaringer i Kandahar provins, Afghanistan.

Sentrale funn i denne studien viser at stridsvogner var et effektivt tilskudd i bekjempning av opprørerne. Tilføring av stridsvogner med bedre ildkraft, mobilitet og beskyttelse, førte til at opprørerne måtte endre sin taktikk. Gjennom dette bidro stridsvogner til å øke stridsmoralen blant egne og de afghanske sikkerhetsstyrkene. Samtidig viser studien at bruken av stridsvogner kan innenfor enkelte områder redusere støtte hos befolkningen, dersom det ikke sees i sammenheng med andre militære og politiske virkemidler. Stridsvogner er et militært verktøy som ikke kan oppnå Galulas prinsipper alene, men vil være et nyttig virkemiddel for å legge til rette for dette.

SUMMARY

Modern counterinsurgency is about winning the local population's hearts and minds, and the use of main battle tanks may seem incompatible with population-centric COIN theory. Nevertheless, coalition forces have used main battle tanks in counterinsurgency operations in Afghanistan. This strategy may therefore look paradoxical. On the one hand, the coalition forces use tanks to protect their own forces and fight insurgents; on the other, it is apparent from COIN theory that it is the infantry who wins the support from the population. Therefore, this study intends to find out if the use of main battle tanks are an effective contribution in modern counterinsurgency.

The study goes into detail about how main battle tanks contributed in providing the appropriate military force needed to gain support from the local population, while still remaining within Galula's principles. "Appropriate military force" is here based on the characteristics of modern counterinsurgency strategies. The study presented will be a case study that carefully analyzes data from Canadians fighting in Kandahar province, Afghanistan.

The findings of the study have highlighted that tanks were in fact an effective contribution in modern counterinsurgency. Main battle tanks provided the necessary firepower, mobility and protection. The insurgents faced great losses and had to adapt their fighting tactics. This increased the battle morale of their own soldiers and Afghan National Security Forces. On the other hand, main battle tanks reduced the support of the population within some areas. Therefore, tanks must be seen in conjunction with other military and political means. However, main battle tanks were not able to fulfill all of Galula's principles alone, but were a necessary instrument in order to facilitate for a climate suitable to win the population's support.

FORORD

Etter endt tjeneste på Krigsskolen vil min militære karriere fortsette i Panserbataljonen. Det foreligger derfor en egeninteresse innenfor fagfeltet mekaniserte styrker, hvor jeg ønsker å få en dypere forståelse og kunnskap om bruk av stridsvogner i moderne krigføring.

Majoriteten av dagens konflikter har funnet sted i intrastatlige konflikter, hvor opprørsbekjempning har vært en sentral form for krigføring. Norske styrker har bidratt i opprørsbekjempning i blant annet Afghanistan, Mali og Irak. Interessen for å undersøke bruk av mekaniserte kjøretøy falt dermed fort på et av disse områdene. Bruk av mekaniserte styrker kan omhandle et stort spekter av ulike type kjøretøy. For å spisse oppgaven til noe mer konkret valgte jeg derfor å se på stridsvogner. Som kommende kavalerist synes jeg stridsvogner er særdeles spennende, og jeg har hatt stor glede av å studere hvordan disse har bidratt i kamp mot irregulære styrker.

Denne oppgaven har hatt en høy egenverdi for meg ettersom jeg ønsker en militær karriere innenfor manøvervåpenet kavaleri. Oppgaven har gitt innsikt i hva stridsvogner kan, og ikke kan tilby i det komplekse operasjonsmiljøet dette tilfellestudiet undersøkte.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Reidar Ursin og til Caroline Grainger som har vært viktige støttespillere underveis i arbeidet. I tillegg vil jeg takke alle andre som har bidratt med innspill og tilbakemeldinger som har vært med på å forme denne oppgaven.

Cecilie Wang Wergeland

Oslo, 2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 INNLEDNING	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Problemstilling	2
1.3 Begrepsavklaring	2
1.4 Avgrensning	3
2 METODE	4
2.1 Metodevalg og -kritikk	4
2.2 Valg av tilfelle	5
2.3 Litteraturvalg og kildekritikk	5
3 TEORETISK RAMMEVERK	7
3.1 Moderne opprørsbekjempning	7
3.1.1 Støtte hos sivilbefolkningen	8
3.1.2 Bruk av militærmakt	10
3.2 Bruk av stridsvogner i krig	12
3.3 Beskrivelse av valgte tilfellet	13
4 DRØFTING	15
4.1 Støtte er like viktig for opprørere som for opprørsbekjempne	15
4.1.1 Delkonklusjon	19
4.2 Støtte fås gjennom en aktiv minoritet	20
4.2.1 Delkonklusjon	22
4.3 Støtte hos befolkningen er betinget	23
4.3.1 Delkonklusjon	25
4.4 Graden av anstrengelser og omfanget av innsatsmidler er essensielt	25
4.4.1 Delkonklusjon	27
5 KONKLUSJON	28
6 VEIEN VIDERE	30
7 LITTERATURLISTE	31

FORKORTELSER

FN	De forente nasjoner (United Nations)
NATO	North Atlantic Treaty Organization
ISAF	International Security Assistance Force
COIN	Counterinsurgency
FM 3-24	Amerikanske doktrinen for opprørsbekjempning fra 2006
ANSF	Afghan National Security Forces (består av blant annet ANA og ANP)
ANP	Afghan National Police
ANA	Afghan National Army
IED	Improvised Explosive Device
RPG	Rakett-drevet granat (Rocket-Propelled Grenade)
RFK	Rekylfri kanon

FIGURLISTE

Figur 1	COIN-triangelet
Figur 2	Den logiske operasjonslinjen i opprørsbekjempning
Figur 3	Operasjon Medusa
Figur 4	Pashmul
Figur 5	Canadas ansvarsområde i 2011

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Opprørskrig har vært en vanlig konfliktform gjennom hele historien, og er per i dag den mest utbredte formen for krigføring (Kilcullen, 2010, s. ix). Norske militære landstyrker har siden 2001 vært involvert i opprørsbekjempning i Afghanistan, hvor operasjonene har vært preget av hyppige kamper mot Taliban (Forsvaret, 2018). I denne konflikten deployerte Norge mekaniserte stridskjøretøy som for eksempel CV90 og IVECO, og andre koalisjonsstyrker sendte ned stridsvogner.

Etter Sovjetunionens fall (1991) vendte det internasjonale fokuset mot fredsskaping, fredsbevaring og fredsbygging. Mekaniserte stridskjøretøy ble til en viss grad betraktet som noe som tilhørte en tilbakelagt periode (Aarbogh, 2009, s. 33). Likevel ble stridsvogners potensiale på nytt aktualisert under operasjonene i Irak (1991, 2003) og Afghanistan (2002). Her eksemplifiserte kampene i Fallujah og Sadr By hvordan mobilitet, ildkraft og beskyttelse var en overveldende fordel, denne gangen mot opprørsgrupper. Etter at Taliban mistet regjeringsmakten i 2001, tok de kampens slagmark inn til sivilbefolkningen for å prøve å umyndiggjøre den nye Afghanske regjeringen (FN, 2017). Etter anmodning fra Afghanske myndigheter vedtok FNs sikkerhetsråd å etablere en *International Security Assistance Force* (ISAF) for å understøtte den nyvalgte Afghanske regjeringen med sikkerhet, slik at de fikk mulighet til å etablere et fungerende styre (Sikkerhetsrådet, 2001).

I perioden fra 2001 til 2005 gjennomførte ISAF en rekke større operasjoner for å bekjempe Taliban, men oppnådde blandende resultater. Taliban gikk på store tap fra luftangrep og i kampene mot infanteri, men fortsatte å øke i styrke (Mansoor, 2010). Lettpansrede kjøretøy og infanteri var en kapasitet Taliban var i stand til å håndtere, og koalisjonsstyrkene led store tap. For å øke egen beskyttelse og kampkraft valgte nasjoner som Danmark og Canada å sende stridsvogner til Afghanistan. Stridsvogner ga koalisjonsstyrkene økt mobilitet, beskyttelse og ildkraft fra en plattform og avstand opprørsstyrkene ikke var i stand til å påvirke. Dette kan ha gitt en sjokkeffekt og et overtak på fienden, men bidro ikke nødvendigvis til å løse situasjonen.

1.2 Problemstilling

Denne studien vil belyse hvordan stridsvogner kan bidra i moderne opprørsbekjempning. Moderne opprørsbekjempning handler om å vinne befolkningens «hearts and minds» (Kilcullen, 2010, s. 29), og bruk av stridsvogner kan da virke uforenlig med befolknings-sentrisk COIN-teori. Det ser ut til å være et paradoks hvor man på den ene siden benytter stridsvogner for å beskytte egne styrker og bekjempe opprørsstyrkene, mens det på den andre siden framgår av teorien at det er infanterister som må til for å vinne støtte hos befolkningen.

Bruk av stridsvogner i moderne opprørsbekjempning har vært en internasjonal diskurs de siste 15 årene. Divergensen mellom prinsippene i moderne opprørsbekjempning og hva stridsvogner tilfører operasjonsmiljøet danner basis for studiens problemstilling:

På hvilken måte vil stridsvogner være et effektivt tilskudd i moderne opprørsbekjempning?

For å være i stand til å besvare en slik omfattende problemstilling må drøftingen besvare hvordan stridsvogner bidrar til hensiktsmessig voldsbruk, og hvordan dette bidrar til å vinne støtte hos befolkningen innenfor prinsippene i moderne opprørsbekjempning.

1.3 Begrepsavklaring

Opprør

Galula definerer opprør som «en langvarig kamp som blir utført metodisk, steg for steg i den hensikt å oppnå et delmål, slik at man til slutt klarer å styrte den eksisterende makten» (Galula, 1964, s. 2). Et opprør skiller seg fra en revolusjon eller statskupp da disse foregår over et kort tidsrom, mens et opprør er en langvarig metodisk prosess. Opprør er en borgerkrig som splitter nasjonen i to eller flere grupper, hvor partene prøver å utvide territorielle områder og etablere væpnede styrker (Galula, 1964, s. 3). Et opprør karakteriseres ved stor asymmetri og bruk av irregulære styrker, er ekstremt politiske og har et ønske om endring (Galula, 1964, s. 50).

Opprørsbekjempning

Opprørsbekjempning, ofte forkortet til COIN (counterinsurgency), er et paraplybegrep som beskriver alle midler staten bruker for å bekjempe opprørerne. Dette kan blant annet være politiske-, økonomiske-, psykologiske- eller militære midler (Petraeus & Amos, 2007, s. 2).

1.4 Avgrensning

Oppgavens format vil ikke ta høyde for alle faktorer innenfor bruk av stridsvogner i opprørsbekjempning, og består derfor av et selektert utvalg av de faktorene som fremkommer av teorien som relevant for å besvare problemstillingen. Studien vil ikke ta for seg faktorer som etiske eller folkerettslige regler, kulturforståelse, eller andre militærstrategiske forhold. Oppgaven avgrenses til å se på bruk av stridsvogner som en militærmakt, og vil ikke omhandle andre politiske tiltak som for eksempel økonomiske eller sosiale virkemidler.

Videre avgrenses oppgaven til å drøfte bruk av stridsvogner opp mot Galulas prinsipper i opprørsbekjempning og FM 3-24s beskrivelse av militær maktbruk i moderne COIN. På bakgrunn av studiens begrensninger i omfang, er kun én COIN-doktrine valgt som analyseverktøy. Andre eksisterende COIN-doktriner, som for eksempel NATOs «*Allies Join Publication for Counterinsurgency*» (AJP-3.4.4) og «*Guidance for the Application of Tactical Military Activities in Counterinsurgency*» (ATP-3.4.4.1), har blitt lest i dokumentundersøkelsen. Disse er likevel bevisst valgt bort for å holde oppgaven konkret og spisset mot befolkningssentrisk opprørsbekjempning.

2 METODE

Dette kapittelet vil redegjøre for hvordan studien vil gå frem for å besvare problemstillingen. Først vil det redegjøres for det overordnede metodevalget og den spesifikke metodiske tilnærmingen. Til slutt belyses kildegrunnet og det rettes et kritisk blikk mot valgt litteratur.

2.1 Metodevalg og -kritikk

Studien har en belysende problemstilling og benytter et intensivt undersøkelsesdesign. Problemstillingens karakter fordrer at det etterspørres nyansert informasjon som må tolkes og bearbeides. Det er derfor valgt fremgangsmåte innenfor samfunnsvitenskapelig kvalitativ metode. Innen kvalitativ metode er tilfellestudie valgt for å besvare problemstillingen så presist som mulig. Benevnelsen tilfellestudie, også kalt casedesign, understreker betydningen av at det er et eller få tilfeller som studeres inngående (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2010, s. 80). Tilfellestudie tar for seg flere ulike datakilder som er tids- og stedsavhengige. Dette fordi studieobjektet er avgrenset i tid og rom (Jacobsen, 2005, s. 85). En svakhet med denne metoden er at det kan være utfordrende å identifisere en årsakssammenheng på bakgrunn av tilfellestudie, ettersom mange fenomener kan påvirke det gitte utfallet (Wæhle & Sterri, 2018). Resultatet i oppgaven vil likevel belyse stridsvogners rolle i det aktuelle tilfellet som studeres.

Datainnhenting har blitt gjennomført som et dokumentstudium. Det har vært avgjørende å benytte relevant litteratur for å erverve dyptgående forståelse for moderne opprørsbekjempning, stridsvogner og det valgte tilfellet. Dokumentstudium er en form for kvalitativ innholdsanalyse som krever fokus på fortolkningen for å finne overføringsverdien i dokumenter som er produsert for et annet formål (Johannessen, Tufte, & Christoffersen, 2010, ss. 99-112).

I studien vil det innledningsvis bli redegjort for befolkningscentrisk opprørsbekjempning og bruk av stridsvogner. Deretter drøftes teorien opp mot funnene fra et tilfelle fra virkeligheten, i denne studien canadiske erfaringer i Kandahar provins fra 2006 til 2011. Nøkkelelementer i oppgaven har vært moderne opprørsbekjempning, bruk av stridsvogner og tilfellet i Kandahar. Disse nøkkelelementene har satt retning for analysen av kildeutvalget. Arbeidet har hatt en klar visjon om hvilke elementer i kilden som bør bli benyttet for å best mulig besvare problemstillingen.

Ettersom dokumenter er sekundærdata må denne dataen forstås i den konteksten den er skrevet i, og analyse og tolkning av de ulike forfatternes meninger er et sentralt aspekt innenfor

hermeneutisk tilnærming. Egne perspektiver og forforståelse som medbringes inn i studien vil påvirke den nødvendige fortolkningen, og således lede til objektivitetsutfordringer. Dette har til en viss grad blitt redusert ved at forfatteren har hatt lite forkunnskap om de ulike elementene som utgjør studiens teoretiske grunnlag. I utarbeidelsen av studien har derfor en spørrende og kritisk tilnærming vært naturlig. Det må likevel bemerkes at spor etter subjektivitet må tas høyde for da dette aldri helt vil kunne elimineres (Jacobsen, 2005, s. 30). For å ivareta studiens indre validitet har forfatterens nærhet blitt redusert gjennom å være åpen og kritisk til argumenter og påstander. Samtidig har forfatteren aktivt benyttet ulike synspunkter og andre innfallsvinkler for et nyansert datagrunnlag. På den måten har dataen kunne gjengitt virkeligheten så korrekt som mulig (Jacobsen, 2005, ss. 28-29).

2.2 Valg av tilfelle

Diskursen om bruk av stridsvogner i moderne opprørsbekjempning var mye omtalt i perioden 2006 til 2014. Både Danmark og Canada deployerte stridsvogner til Afghanistan, men i denne studien er det valgt å kun se på canadiske erfaringer ved bruk av stridsvogn i Kandahar. Bakgrunnen for valgte scenario forankres først og fremst i at operasjonene i Kandahar var en viktig del av opprørskrigen i Afghanistan. I tillegg foreligger det veldokumenterte rapporter og annen litteratur som omhandler canadiske erfaringer med stridsvogner fra dette tilfellet. Tilgang på litteratur var en forutsetning ved valg av tilfellet, for at datainnhentingene skulle ha godt nok empirisk grunnlag. Det har også blitt gjort undersøkelser med lignende problemstillinger tidligere. Blant annet ble det gjennomført en studie om danske erfaringer med mekaniserte stridskjøretøy i Afghanistan i 2009 (Aarbogh, 2009). Samtidig er det ikke funnet andre studier med tilsvarende problemstilling som benytter de canadiske erfaringene fra Kandahar som datagrunnlag. For å tilføre noe nytt til forskningstemaet ble derfor dette tilfellestudiet valgt. Videre er det naturlig å se nærmere på litteraturvalget og rette et kritisk blikk mot dette.

2.3 Litteraturvalg og kildekritikk

Litteraturvalg og kildekritikk har stor betydning for denne studiens validitet (gyldighet og relevans) og reliabilitet (pålitelighet og troverdighet). Studien baserer datainnhentingene på dokumentstudier ettersom det eksisterer mye litteratur om temaet og tilfellet. Forfatteren vurderte å gjennomføre intervjuer, men på bakgrunn av begrensning i tid og at det forelå en del litteratur om tilfellet var dokumentstudier ansett som mer hensiktsmessig.

En svakhet med denne studien er at kildene baseres på vestlige teoretikere og forfattere tilknyttet koalisjonsstyrkens perspektiv. Synspunktene til Taliban, befolkningen og den afghanske regjeringen er fraværende. Det har vært utfordrende å oppdrive kilder som kunne belyse deres perspektiv. Denne effekten er forsøkt motvirket ved bruk av flere kilder med ulike meninger. Leseren må likevel være bevisst at studien har et vestlig perspektiv.

I moderne opprørsbekjempning er teorien til David Galula og den amerikanske COIN-doktrinen FM 3-24 valgt som hovedkilder for å beskrive moderne opprørsbekjempning og militær maktbruk. Oberstløytnant David Galula er en anerkjent teoretiker innenfor opprørsbekjempning. Han har førstehåndserfaring som opprørsbekjemper, og bygger teorien på franske erfaringer fra frigjøringskrigen i Algerie (1954-1962). Dette øker kildens troverdighet. Boken hans «*Counterinsurgency Warfare*» (1964) beskriver prinsipper for opprørsbekjempning som fortsatt ansees gjeldende.

Kjerneforståelsen av COIN bygger på Galula, men for å justere denne kilden inn i det 21. århundret benyttes FM 3-24. Doktrinen ble publisert i 2006, samme året som Canada deployerte stridsvogner til Kandahar, og baserer seg i stor grad på Galula. Den er derfor valgt som hovedlitteratur for å beskrive militærmaktens rolle i moderne opprørsbekjempning. FM 3-24 kritiseres blant annet i boken til David Kilcullen da den forteller hva som må oppnås fremfor hvordan det skal gjøres (Kilcullen, 2010, s. 18). I tillegg er det viktig å være bevisst at dette er en militær doktrine som forsøker å presentere en løsning på et politisk problem.

Som hovedkilde for å beskrive canadiske erfaringer i Kandahar provins, brukes erfaringer skrevet om av brigader Trevor Cadieu. Han har førstehåndserfaringer fra tilfellet ettersom han var kompanisjef for den canadiske stridsvogneskadronen fra 2006 til 2007. For at studien skal ha en intern gyldighet og presentere funnene på en korrekt måte trengtes flere kilder. Datainnsamlingen om tilfellet i Kandahar har derfor benyttet flere ulike dokumenter fra andre forfattere for å validere empiriens intersubjektivitet (Jacobsen, 2005, s. 214). I tillegg har en viktig del av studien vært å finne dokumenter med ulike meninger for å få et best mulig nyansert og kritisk blikk på empirien.

Konsekvensen ved kun bruk av ett tilfellestudiet er at resultatene ikke kan generaliseres. Andre tilfeller kan vise til andre resultater, hvor dette studiet kun vil være et tilskudd til forskning. Dersom funn i andre studier presenterer de samme funnene, gis det større grunn til å generalisere funnene på tvers av studiene.

3 TEORETISK RAMMEVERK

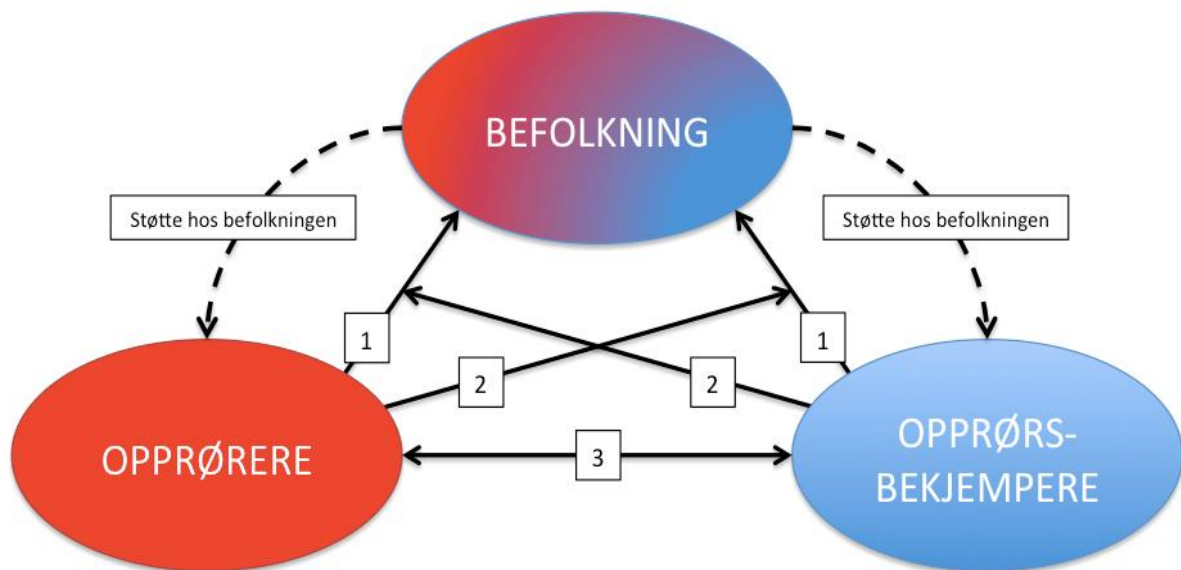
Dette kapitlet innleder med en redegjøring av moderne opprørsbekjempning og faktorene støtte hos befolkningen og bruk av militærmakt. Videre belyses stridsvogners særtrekk mobilitet, ildkraft og beskyttelse i en kort redegjørelse om hva stridsvogner tilbyr operasjonsmiljøet. Deretter presenteres en beskrivelse av det valgte tilfellet for å øke forståelsen for konteksten den canadiske styrken befant seg i, og bakgrunnen for deployeringen av stridsvogner. Disse tre delkapitlene vil danne grunnlag for videre drøfting av problemstillingen.

3.1 Moderne opprørsbekjempning

Ulike former for opprørskrig har forekommet like lenge som det har eksistert krig (Petraeus & Amos, 2007, s. 3). Moderne opprørsbekjempning er en befolknings-sentrisk tilnærming av opprørskrig. Dette er en politisk kamp hvor hovedmålet er legitimitet ovenfor befolkningen (Petraeus & Amos, 2007, s. 37). I opprørskrig kjemper både regjeringen og opprørerne om å bli anerkjent som den legitime myndighetsutøveren ved å tilby det beste alternativet. I opprørsbekjempning innebærer legitimitet at samfunnet har tillit til at myndighetene handler innenfor gjeldene lover, og at regjeringens handlinger blir akseptert av befolkningen (Morrow, 2012, s. 7). En legitim regjering vil primært styre gjennom samtykke fra befolkningen, og bruker tvangsmakt for å forhindre og bekjempe kriminalitet. Samtykke fra befolkningen erverves gjennom frivillig aksept og støtte (Petraeus & Amos, 2007, s. 37). Et logisk resonnement er at dersom regjeringen vinner støtte hos befolkningen, vil dette ha en negativ påvirkning på opprørernes innflytelse. Staten og opprørerne befinner seg i et null-sum-spill om befolkningens støtte.

Legitimitet oppnås gjennom bruk av både militære og ikke-militære midler (Petraeus & Amos, 2007, s. 21). I væpnet opprør er målet i opprørsbekjempning permanent fjerning av opprørernes voldelige handlinger (Owen, 2011). Dette ved å bruke tvangsmidler for å eliminere eller arrestere opprørerne som begår kriminelle handlinger. Opprørernes voldelige handlinger må stanses for at andre politiske tiltak kan effektueres (Galula, 1964, s. 55). Dette gjøres ved bruk av væpnede styrker, og bruk av militærmakt har dermed en betydningsfull rolle i opprørsbekjempning (Owen, 2011).

For å illustrere synergien mellom opprørsbekjempning, befolkningen og opprørerne vil denne studien bruke et analyseverktøy basert på McCormicks modell om opprørsbekjempning (McCormick, 2017)¹.

Figur 1 COIN-triangelet (basert på McCormick 2017, egen tegning)

I denne modellen illustrerer pil 1 handlinger mot sivilbefolkningen. Dette kan for eksempel være forhandlinger, samtaler, håndheving av lovverk, økonomiske tiltak, bygging av skoler eller drap av ikke-stridende. Pil 2 illustrerer at den ene parten må forstyrre motstanderens evne til å påvirke befolkningen, eksempelvis ved å isolere opprørerne fra befolkningen og undergrave deres legitimitet. Pil 3 er direkte handlinger mot motstanderens eksistens for å fjerne deres tilstedeværelse. De stiplede pilene er i hvilken grad opprørsbekjemperne eller opprørerne vinner støtte hos befolkningen. Alle pilene har en synergieffekt og vil ha en innvirkning på hverandre. For eksempel vil eliminering av opprørere som illustrert i pil 3 også forsterke pil 2. Samtidig vil dette i tillegg påvirke opprørernes evne til å oppnå støtte hos befolkningen i pil 1.

3.1.1 Støtte hos sivilbefolkningen

Dagens doktriner om moderne opprørsbekjempning bygges i stor grad på David Galula. Slik COIN-triangelet illustrerer, er befolkningen målet for både opprørerne og opprørsbekjemperne. I strategien for å bekjempe et opprør beskriver Galula fire prinsipper som omhandler støtte hos befolkningen og hvordan dette kan oppnås.

¹ Modellen på figur 1 er en modifisert og forenklet versjon av McCormick sin modell *Magic Diamond*. Dette for å illustrere forfatterens forståelse av benevnte synergier

Det første prinsippet er at støtte hos befolkningen er like viktig for opprørsbekjemperne som for opprøreren. I COIN-triangelet illustreres dette prinsippet med pil 1. Et opprør oppstår typisk i svake stater preget av korrupsjon og splittelse mellom folket og regjeringen. Ettersom opprørsstyrkene er teknologisk og ressursmessig underlegne, ønsker de å føre kampen blant sivilbefolkningen. Hos befolkningen undergraver opprørerne regjeringens myndighetsutøvelse. For at opprørsbekjemperne skal kunne bekjempe opprørerne holder det ikke med bortvisning av opprørere fra et område. Selv om bortvisning eller utspredning av opprørere er fullt mulig å oppnå ved bruk av ren militær makt, er det nødvendig å ha lokalbefolkningens støtte for å forhindre at opprørerne omgrupperer og reetablere seg (Galula, 1964, s. 52). Støtte hos befolkningen er derfor avgjørende for at opprørsbekjemperne skal lykkes. Å vinne befolkningens støtte blir derfor målet for både opprørerne og opprørsbekjemperne, slik pil 1 i COIN-triangelet illustrerer.

Galulas andre prinsipp er at det erverves støtte gjennom en aktiv minoritet. I alle konflikter vil det alltid finnes en aktiv minoritet som er for eller imot regjeringen, og en passiv majoritet. Eksempelvis sier FM 3-24 at omtrent 80 prosent av befolkningen er nøytrale og avventer passivt, mens 10 prosent støtter regjeringen og 10 prosent støtter opprørerne (Petraeus & Amos, 2007, s. 36). En forutsetning for å få støtte hos flertallet er ved å mobilisere den aktive minoriteten som støtter regjeringen til å påvirke og overtale den passive majoriteten til å ta regjeringens side, samtidig som de bidrar til å nøytralisere den motstridende parten (Galula, 1964, s. 51). Befolkningen vil støtte og samarbeide med den politiske parten som har mest kontroll i et område. Derav kan man si at støtte vil følge styrke (Kalyvas, 2006, ss. 111-112). Seier skapes dermed ved å isolere opprørerne fra befolkningen, slik COIN-triangelet illustrerer med pil 2. Deretter må befolkningen bidra til å opprettholde isolasjonen av opprørerne gjennom å støtte regjeringen, slik den stiplede pilen illustrerer (Galula, 1964, s. 54). For å få til denne tilstanden må opprørsbekjemperne bruke både militære og politiske virkemidler.

Det tredje prinsippet sier at støtte hos befolkningen er betinget. Med betinget menes at støtte hos befolkningen avhenger av hvilken av partene som kan tilby det mest troverdige alternative, og som mest sannsynlig vil komme seirende ut av krigen. I væpnet konflikt kan støtte påtvinges med intimidering (Owen, 2011). Opprørere kan fysisk eliminere personer som deltar aktivt på regjeringens side for å sette et eksempel for resten av befolkningen. Dette illustrert med pil 1 i COIN-triangelet. Hvis opprørerne klarer å etablere kontroll over befolkningen vil de som støtter regjeringen bli tvunget til å blande seg inn med resten av folket, mens den passive majoriteten kan mobiliseres eller tvinges til å aktivt støtte opprørernes sak. Befolkningen må derfor

overbevises om at trusselen fra opprørerne blir fjernet, og at regjeringen vil vinne. Militære operasjoner mot opprørerne og deres organisasjon skaper forutsetning for at andre politiske, sosiale eller økonomiske reformer kan effektueres. Derfor blir tidlig og overbevisende suksess i kampen mot opprørerne essensielt for å vinne støtte hos folket (Galula, 1964, s. 55). I COIN-triangelet illustreres militære operasjoner mot opprørerne med pil 2 og 3.

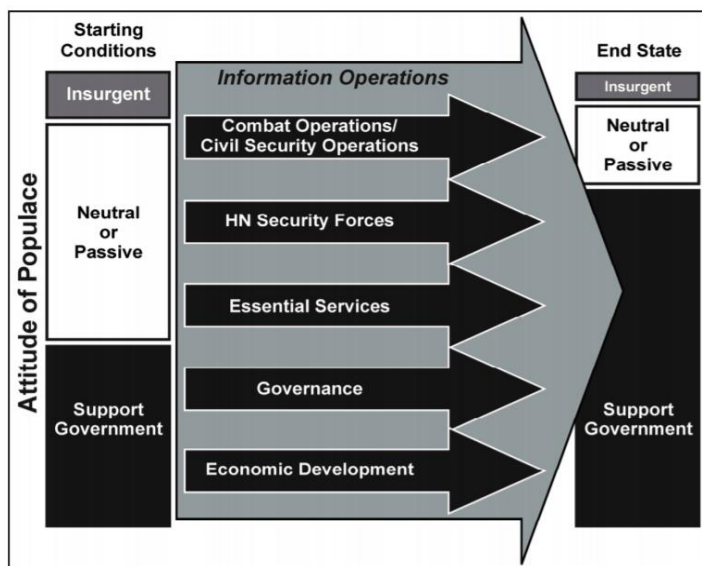
Det fjerde prinsippet er at graden av anstrengelser samt omfanget av innsatsmidler er avgjørende. For å løse problemet må operasjonene fjerne trusselen fra opprørerne og overbevise befolkningen om at de vil vinne over tid. Dette fordrer store mengder ressurser som må anvendes suksessiv på ett og ett område (Galula, 1964, s. 55). Ressursene som anvendes for å forstyrre og nekte opprørernes handlinger mot sivilbefolkningen (pil 2), beskytte egne og allierte styrker (pil 3), eller handlinger direkte rettet mot befolkningen (pil 1) må dermed prioriteres til få steder fremfor at mindre ressurser blir spredt over alt.

I opprørsbekjempernes politiske kamp må det eksistere en helhetlig tilnærming av alle statlige virkemidler. Militær maktbruk er underlagt sivilt styre og fungere som et supplement blant flere politiske midler. Formålet med de militære styrkene er å beskytte sivilbefolkningen og gi arbeidsrom til andre politiske virkemidler (Galula, 1964, s. 63). Samtidig er bruk av militær makt det mest omstridte elementet innenfor opprørsbekjempning. Studien krever derfor en utdypende redegjørelse for hvordan den moderne COIN-doktrinen FM 3-24 forordner bruk av militærmakt i befolknings-sentrisk opprørsbekjempning.

3.1.2 Bruk av militærmakt

Ut fra Kalyvas vil befolkningens støtte følge den sterkeste parten. Samtidig må den voldsmakten som den sterkeste parten nytter oppfattes som legitim og troverdig. Dersom arrestasjoner og eliminering av voldelige opprørerne oppfattes som rettferdige og legitime handlinger blant befolkningen, vil det kunne bidra til befolknings-sentrisk opprørsbekjempelse.

Tabellen presentert i figur 2 viser de logiske operasjonslinjene, hvor *combat operations* er en del av flere politiske virkemidler. Militære operasjoner innebærer alt fra beskyttelse av befolkningen, separere og isolere opprørerne fra befolkningen, bekjempe kriminalitet og sikre nasjonale og regionale grenser (Petraeus & Amos, 2007, ss. 155-156).

Figur 2 Logiske operasjonlinjene i opprørsbekjempning (Petraeus & Amos, 2007, ss. 155)

Militærmakt i opprørsbekjempning innebærer en kombinasjon av både offensive, defensive og stabiliseringsoperasjoner for å oppnå stabilitet og sikkerhet for utvikling av et fungerende styre (Petraeus & Amos, 2007, s. 60). Vektingen mellom de ulike operasjonstypene avhenger av situasjonen og oppdraget man skal løse (Petraeus & Amos, 2007, s. 34).

Samtidig kan ikke militære styrker løse problemet alene. Opprørsbekjempning består av en kombinasjon av politiske og militære tiltak (Smith, 2005, s. 372). I en slik helhetlig tilnærming til opprørsbekjempning danner militære operasjoner grunnlag for opprettelsen av en tilstand der andre politiske midler kan vinne støtte hos befolkningen. På den måten bidrar militære styrker til å kunne lykkes med flere operasjonslinjer i opprørsbekjempning, slik som illustrert med COIN-triangelets pil 2 og 3 (Petraeus & Amos, 2007, s. 154).

Bruk av makt må tilpasses til situasjonen man befinner seg i, og må alltid være proporsjonalt i forhold til målet som skal nås. Som legitim maktbruk må det skilles mellom opprørere og sivile, og ikke påføres unødvendig skade, lidelse eller tap av liv (Petraeus & Amos, 2007, ss. 45-46). Kampen mot opprørere er en konkurranse om å være den legitime styringsmakten i befolkningens øyne. Overdreven maktbruk kan fremstille regjeringens som en uverdige autoritet. På den andre siden vil mangel på evne til å beskytte befolkningen svekke regjeringens integritet og troverdighet. For å være legitim må opprørsbekjemperne holde maktbruk innenfor lovens rammer og til et minimum (Galula, 1964, s. 66).

Minimum bruk av makt blir tydelig omtalt i FM 3-24. Blant annet sier doktrinen at «sometimes, the more force is used, the less effective it is» (Petraeus & Amos, 2007, s. 48). Ikke alle effektene som oppstår ved bruk av militærmakt kan forutsees. I opprørsbekjempning vil militær maktbruk forårsake ulike reaksjoner, og effekten kan være vanskelig å måle. Indikatorer som brukes i tradisjonell krig har ikke samme logikk i opprørsbekjempelse. For eksempel vil man i tradisjonell krig kunne estimere fiendens gjenværende ressurser ut ifra tap. I

opprørsbekjempning kan 10 drepte opprørere resultere i 20 nye dagen etter (Kilcullen, 2010, s. 57). På den andre siden er krig en kamp om viljen. Bekjempning av opprørsstyrken vil fortsatt være utslagsgivende dersom det påføres nok tap til at viljen knekkes. Slik COIN-triangelet illustrer synergien vil dette gjelde for begge parter, og støttes av 3000 år med politisk og militær historie (Owen, 2011).

Bruk av makt og bekjempning av styrketallet til opprørerne bør primært ledes av lokale sikkerhetsstyrker. Koalisjonsstyrker fra fremmede land kan ha liten, til ingen grad av legitimitet blant sivilbefolkningen. Vertsnasjonens sikkerhetsstyrker må benyttes i så stor grad som mulig for å øke lokalbefolkningens tiltro til regjeringen (Petraeus & Amos, 2007, s. 37). Selv om ISAF forankrer sin legitimitet på mandat fra FN, vil utøvelsen av voldsmakt oppfattes som mer legitimt dersom det gjøres av vertsnasjonen (Petraeus & Amos, 2007, s. 46).

3.2 Bruk av stridsvogner i krig

For å forstå stridsvogners rolle i Kandahar provins er det behov for en redegjørelse av rammeverket rundt bruk av stridsvogner. Krig defineres som organisert bruk av væpnet makt (Forsvarsstaben, 2007, s. 170), og stridsvogner er et verktøy i utøvelsen av denne organiserte maktbruken. Stridsvogners særtrekk er en balansert og jevn fordeling av mobilitet, ildkraft og beskyttelse (Terry, Jackson, Ryley, Jones, & Wormell, 1991, ss. 1-2). Disse faktorene er hva stridsvogner tilfører operasjonsmiljøet.

Mobilitet omhandler i denne oppgaven taktisk mobilitet. Taktisk mobilitet defineres som evnen til å forflytte seg i på stridsfeltet ut ifra terrengets beskaffenhet og gjeldene krav til beskyttelse (Forsvarsstaben, 2007, s. 172). Taktisk mobilitet gir beskyttelse under fremrykningen ved unngåelse av å bli truffet, og offensiv manøvrering gjør en i stand til å ramme fienden (Fuller, 2012, s. 148).

Ildkraft forstås som evnen til hurtig beskytning med kraftig kaliber og presis treffsannsynlighet over store avstander, hvor målet er å bekjempe fiendens styrke. Dersom to motstridende parter har ulik rekkevidde på våpnene, vil våpenet med lengst rekkevidde gi beskyttelse. Den parten som har lengst rekkevidde på våpenet kan engasjere fienden før fienden kan påvirke tilbake. Dette vil kunne tilrettelegge for bruk av andre våpen på kortere distanser (Fuller, 2012, s. 150). For eksempel kan stridsvogner gi beskyttelse og effektivisere bruk av infanteri.

Beskyttelse betegner både indirekte og direkte beskyttelse. Egenbeskyttelse er et instinkt iboende alle mennesker, og man vil alltid tilstrebe å beskytte eget liv på en eller annen måte

(Fuller, 2012, s. 151). Med stridsvogner vil mobilitet og ildkraft gi en indirekte form for beskyttelse, mens pansring gir en direkte form for beskyttelse (Fuller, 2012, s. 152).

3.3 Beskrivelse av valgte tilfelle

For å gi økt forståelse for tilfellets kontekst og bakgrunnen for deployeringen av stridsvogner er det et behov for en overordnet beskrivelse av Canadas situasjon i Kandahar.

Operasjon Athena startet i 2005 og var Canadas lengste kampfoppdrag i Afghanistan. Oppdraget var å etablere og ivareta sikkerheten for den afghanske regjeringen slik at de kunne etablere et fungerende styre i et stabilt miljø. Taliban stod sterkt i Sør-Afghanistan og ga ISAF harde kamper i Kandahar. ISAF måtte bekjempe tilstedeværelsen av Taliban for å kunne løse oppdraget med å tilrettelegge for sikkerheten til den afghanske regjeringen og sivilbefolkningen. Denne operasjonen var fra 2004 under kommando av den canadiske generalen Rick Hillier (Defence, 2014). Operasjonene i Kandahar var den mest kritiske delen av krigen i Afghanistan. Byen Kandahar var strategisk og historisk viktig for Taliban. Strategisk sett var byen bindeleddet til Tarin Kot som var administrasjonssenteret i Uruzgan provinsen. Historisk sett har byen vært hovedstaden i Afghanistan fra 1747 og frem til 1973, og ansees som det spirituelle fødestedet til Taliban (Rugarber, 2011).

I begynnelsen opererte de Canadiske styrkene med infanteri og lettpansrede hjulkjøretøy, støttet av artilleri og fly. I Kandahar besto terrenget av store åpne områder delvis minelagt etter den afghansk-sovjetiske krigen (1979), jorder med murer rundt, irrigasjonskanaler, grøfter, uttørkede elver og bratte fjell. Terrenget tvang hjulkjøretøy til å i stor grad være bundet til vei og dermed sårbare for IEDer. Kombinert med IED, etablerte Taliban seg i godt nedgravde forsvarsstillinger blant tettpakkede valmueåker, hvor de hadde god effekt med bruk av direkte ild mot canadiske styrker (Cadieu, 2008, s. 7).

I 2006 prøvde Taliban å gå inn i Kandahar by fra Zhari og Panjwai distriktene. For å fjerne Taliban fra disse områdene fikk Canada i oppdrag å gjennomføre operasjon *Medusa*. Under denne operasjonen valgte Taliban å holde en konvensjonell stand i Pashmul. Etter en del stridigheter valgte canadiske styrker å bruke beltedosere for å få infanteriet på nært hold med

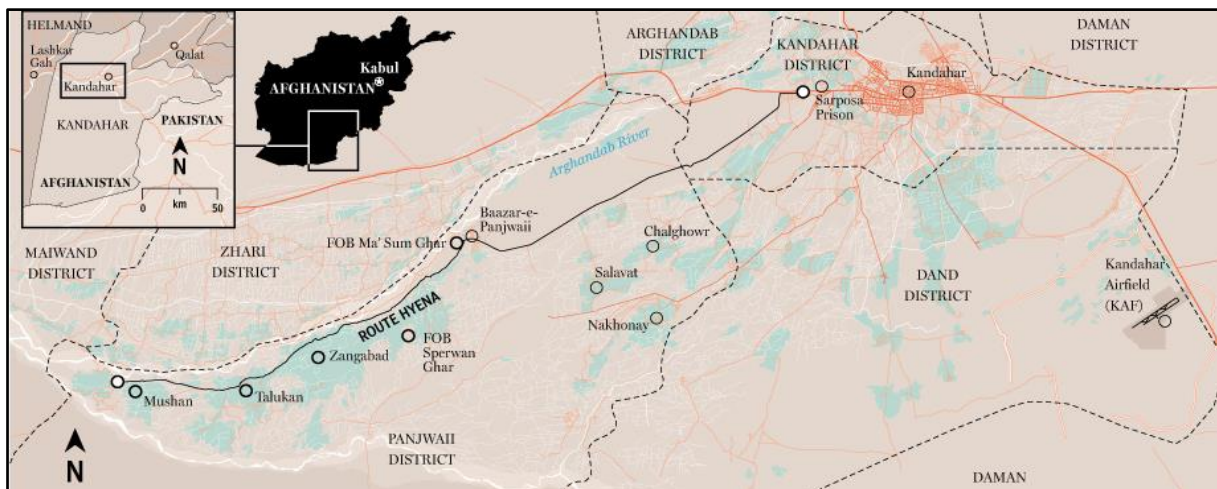
Figur 3 Operasjon Medusa

fienden. Taliban gikk på store tap og måtte trekke seg ut, og operasjonen aktualiserte behovet for pansrede kjøretøy som tilførte bedre mobilitet, beskyttelse og ildkraft (Cadieu, 2008, s. 6). Etter anmodning fra den canadiske generalmajoren David Fraser besluttet den canadiske regjeringen å sende en stridsvognseskadron med Leopard C2-vogner, og en pansret ingeniørtropp. Disse kom til Afghanistan desember 2006 og var der frem til mandatets utløp i 2011 (Cadieu, 2008, s. 7).

Figur 4 Pashmul

Den canadiske operasjonen med stridsvogner i Kandahar endte offisielt i juli 2011. Fra 2011 har hovedfokuset vært å bygge opp kapasiteten og kapabiliteten til Afghanske styrker, og siden 2014 har ANSF hatt det fulle ansvaret for Kandahar (Canada National Defence , 2017). Siden 2015 og frem til i dag har mindre ikke-stridende styrker vært utplassert i Afghanistan for å trene, rådføre og støtte den Afghanske sikkerhetsstyrken.

Figur 5 Canadas ansvarsområde i 2011

4 DRØFTING

I dette kapitlet vil det drøftes hvordan stridsvogner bidro til hensiktsmessig voldsbruk gitt kjennetegn av maktbruk i moderne opprørsbekjempning, og hvordan dette bidro til å vinne støtte hos befolkningen innenfor Galulas prinsipper. Kapitlet deles inn i prinsippenes kronologiske rekkefølge fra en til fire, og drøftes opp mot tilfellet som studeres i Kandahar. Hvert delkapittel sammenfattes i en delkonklusjon som avslutningsvis vil utgjøre konklusjonen på problemstillingen.

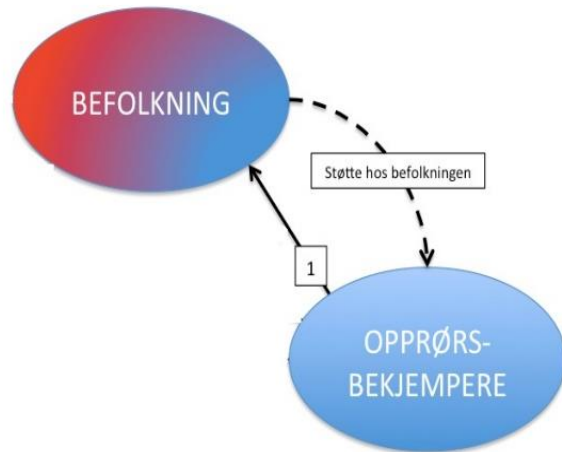
4.1 Støtte er like viktig for opprørere som for opprørsbekjemperne

Militære stabiliseringsoperasjoner er essensielt for å vinne støtte hos befolkningen over tid. I COIN-doktrinen FM 3-24 står det at opprørsbekjemperne skal komme så tett inn på befolkningen som mulig, og at det er befolkningen som er tyngdepunktet. Den britiske generalen Sir Rupert Smith mener at pansring og behovet for beskyttelse, isolerer opprørsbekjemperne fra befolkningen (Smith, 2005, s. 401) Det kan derfor virke lite hensiktsmessig å bruke stridsvogner til å løse dette oppdraget. I Afghanistan argumentere flere for at stridsvogner ikke har en direkte effekt på å vinne støtte hos befolkningen, men derimot en direkte effekt i selve kampen mot opprørsstyrkene (Oliver, 2011).

Hvordan stridsvogner ble brukt i Kandahar hadde stor betydning for befolkningens persepsjon av deres tilstedeværelse. Galulas første prinsipp er at støtte hos befolkningen er like betydningsfull for opprørerne som for opprørsbekjemperne. For å forhindre omgruppering og reetablering av opprørsstyrken er man avhengig av å vinne støtte hos befolkningen, og de må beskyttes der de bor. Taliban hadde konvensjonelle våpen som angrepsrifler, maskingevær, RPG og bombekastere. Under operasjon *Medusa* erfarte Canada at Taliban var mye farligere enn forventet (Fowler, 2016, s. 185). For å fjerne de fra området trengte den canadiske styrken bedre våpenkapasitet, derav stridsvogner. Kort tid etter deployeringen av stridsvogner gjennomførte Canada offensive operasjoner mot Taliban (Cadieu, 2008, s. 7). Taktikken til Taliban varierte mellom alt fra bakholdsangrep med hurtig uttrekning, til større operasjoner hvor de forsøkte å holde eller ta et område. Dette var noe de eksempelvis gjorde i *Padah* i *Khakre* i 2007. Taktikken deres var derfor uforutsigbar, uavhengig om Canada brukte stridsvogner eller ikke (Rugarber, 2011, s. 23).

Mot denne trusselen bidro stridsvogner til å redusere tap av egne soldaters liv. Dette fordi stridsvognenes særtrekk; pansring, mobilitet og ildkraft, ga bedre indirekte og direkte

beskyttelse. Før deployeringen av stridsvogner mistet flere canadiske soldater livet i kampene mot Taliban (Fowler, 2016, s. 24). Implementeringen av stridsvogner skjermet infanteristyrkene mot opprørsstyrkene. Dette gjennom pansring som var mer motstandsdyktig mot for eksempel RFK eller IED (Cadieu, 2008, s. 10). Stridsvogners beskyttelse av de canadiske styrkene tilrettela for fremkommelighet til lokale eldre, slik at møter med lokalbefolkningen kunne gjennomføres. På den måten tilrettela beskyttelse for at infanteriet kunne samhandle med lokalbefolkningen, og prøve å vinne deres tillit slik COIN-trianglet illustrerer med pil 1.

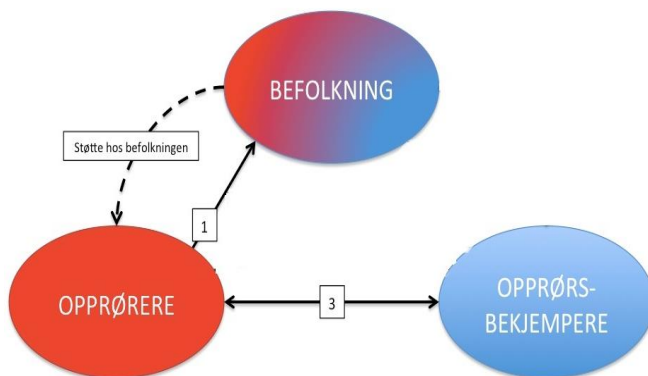

Derimot var stridsvogner i seg selv svært distansert fra befolkningen. Selv om stridsvognene ga økt beskyttelse for de canadiske styrkene, kan det ha gitt en negativ effekt på å vinne tillit hos lokalbefolkningen. Dette fordi behovet for beskyttelse isolerer opprørsbekjemperne fra folket (Smith, 2005, s. 401). Stridsvogner hindret sivilbefolkningen i å ta fysisk forbindelse med soldatene på stridsvogna, i tillegg til at vognen reduserte sanseintrykkene til de som satt inni. Stridsvogners isolasjon fra befolkningen blokkert derfor en direkte samhandling mellom stridsvogner og lokalbefolkningen. Dermed hadde inne stridsvogner en direkte rolle i å etablere støtte hos befolkningen.

Samarbeid med ANSF var en forutsetning for å legitimere stridsvogners voldsbruk. Bruken av stridsvogner kunne vært et symbol på okkupasjon, spesielt når stridsvognene tilhørte en annen nasjon. Slik FM 3-24 beskriver legitim maktbruk bør denne type maktdemonstrasjonen være forankret i lokale sikkerhetsstyrker. Det var derfor essensielt at ansiktet utad var at stridsvognene tilhørte de lokale styrkene, ANSF. I Kandahar samarbeidet stridsvognene ofte med ANSF og dermed viste støtte til den afghanske regjeringen (Cadieu, 2008, s. 8). Dette bidro til at befolkningen oppfattet bruk av stridsvognene som legitimt.

Kampen mot opprørere var en konkurranse om å være den legitime styringsmakten i befolkningens øyne. Overdreven maktbruk kunne fremstille regjeringen som en uverdigg myndighet, men på den andre siden ville manglende evne til å beskytte befolkningen svekke regjeringens troverdighet. For å beskytte befolkningen måtte Taliban fjernes fra området. Så

lenge Taliban var aktivt tilstede og undergravde regjeringens lov og orden, ville det være vanskelig å få støtte fra befolkningen.

Stridsvogner har en våpenkapasitet som var i stand til å bekjempe Taliban i godt etablerte stillinger, uten mye tap av egne soldater eller sivile. Med stor ildkraft sørget stridsvogner for at infanteriet kunne komme nært nok innpå Taliban til å bekjempe fienden i det komplekse terrenget (Cadieu, 2008, s. 5). Ildkraften

fra stridsvognene bidro til å ødelegge Taliban i styrkeantall, slik pil 3 illustreres i COIN-triangelet. Det er derimot vist seg vanskelig å finne konkrete data som sier i hvilken grad eliminering av opprørere førte til økning eller reduksjon av opprørernes organisasjon. Det fremkommer likevel at Taliban opprettholdt tilstedeværelse i området (Paris, 2014). Bekjempning av Taliban kan dermed tyde på at selv om stridsvogner bekjempet de i trefningene (pil 3), klarte de ikke å stanse deres reetablering og omgruppering blant befolkningen (pil 1).

Selv om Taliban ikke ble fjernet fra området demonstrerte stridsvogner viljen til å beseire Taliban. Før deployeringen av stridsvogner klarte Taliban å påføre store tap på de canadiske styrkene. Dette kan ha gitt inntrykk av at Canada ikke klarte å tilby lokalbefolkningen trygghet. I tillegg kan behovet for tyngre våpen ha forsterket befolkningens inntrykk av at Canada ikke hadde kontroll, paradoksalt det motsatte av hva som bør være målsetningen. Ved å gi uttrykk for mangel på kontroll kan dette ha redusert støtte hos befolkningen, da støtte følger styrke. Deployeringen av stridsvogner sendte derimot et signal til den afghanske befolkningen om at Canada gav soldatene den støtten de trengte, og at de forpliktet seg til kampen mot opprørerne.

I Kandahar hadde tilstedeværelsen av stridsvognene en god psykologisk effekt, både mot Taliban og for egne styrker (Cadieu, 2008, s. 21). Stridsvognene demoraliserte fienden og sendte et klart budskap til Taliban om at de var der for å skape stabilitet i regionen (Cadieu, 2008, s. 10). Samtidig økte stridsvogner moralen til egne styrker og ANSF (Rugarber, 2011, s. 25). Dette viste befolkningen at Canada hadde viljen til å bruke de ressursene som måtte til for å skape den beskyttelsen de trengte. I hvilken grad de klarte å ivareta denne beskyttelsen må diskuteres nærmere.

For å kunne bekjempe opprørsstyrker og isolere de fra befolkningen må de lokaliseres og identifiseres. Dette var vanskelig da opprørere gjemte seg blant befolkningen, og det var her Taliban fikk tilgang til nødvendige ressurser. Befolkningen ville ikke gå imot opprørerne eller gi etterretning før de følte seg trygge og beskyttet. Det var derfor viktig å beskytte befolkningen der de bodde og skille de fra opprørerne. Det var de lokale innbyggerne som kunne gi informasjon om hvor fienden befant, og deres tillit var derfor avgjørende for å kunne fjerne Taliban fra området. Det var først og fremst de militære styrkene som måtte skape denne tilliten, da de skulle tilrettelegge for at andre politiske virkemidler kunne være effektive.

Stridsvogners rolle i prosessen med å skape tillit hos befolkningen, var å beskytte egne styrker og bekjempe fienden. Stridsvogner er bare et verktøy innen *combat operations*, og er en del av flere virkemidler slik figur 2 illustrerer. En viktig faktor i Kandahar var å oppnå et tett samarbeid mellom stridsvogner, infanteristyrkene og ANSF. Stridsvogner bistod fotstyrkene i deres operasjoner blant befolkningen (Cadieu, 2008, s. 8). Tilstedeværelse av stridsvogner bidro til å økte tilliten og moralen til soldatene på bakken. Dette gjorde at de kunne føle seg tryggere, og på den måten la til rette for at Canada og ISAF kunne skape et tillitsforhold med befolkningen.

Denne tryggheten ble etablert på bakgrunn av stridsvognenes ildkraft. Leoparden er utrustet med en 105mm kanon i tillegg til 7,62mm maskingevær som gir en presis ild med avskrekkende effekt. Aktivitetsnivået til Taliban ble betraktelig redusert da stridsvognene var tilstede. Denne tilstedeværelsen kunne få opprørerne til å legge fra seg våpen og overgi seg (Rugarber, 2011, s. 25). Dette viste dermed at stridsvognene hadde en god effekt med å redusere viljen og evnen Taliban hadde til å slåss. I tillegg til å påføre Taliban store tap, sparte det også canadiske liv.

Det er derimot galt å tro at Talibans manglende vilje til å ta opp kampen mot stridsvogner betydde at de hadde forlatt området eller overgitt seg (Kilcullen, 2010, s. 57). Selv om unnlot å møte stridsvognene i direkte stridigheter, kunne de fortsatt ta opp kampen blant befolkningen så fort stridsvognene var borte. Taliban kunne derfor selv velge når de ville ta den væpnede kampen, og på den måten fortsatt opprettholde kontroll på befolkningen. I Kandahar viste det seg at Taliban raskt reetablerte tilstedeværelse i regionen så fort trusselen var borte (Cadieu, 2008, s. 2). Dette var en utfordring Canada og ISAF-styrkene hadde, uavhengig av stridsvogner eller ikke. Som nevnt tidligere kan ikke stridsvogner alene utkjempe en COIN-operasjon. Dette vil bli diskutert ytterligere, senere i drøftingen.

Uavhengig av hva som skjedde etter at stridsvognene trakk ut fra et område, var stridsvognenes ildkraft en viktig ressurs i trefningene mot Taliban. Leopard C2 ga presis ild ut til 4000 meter

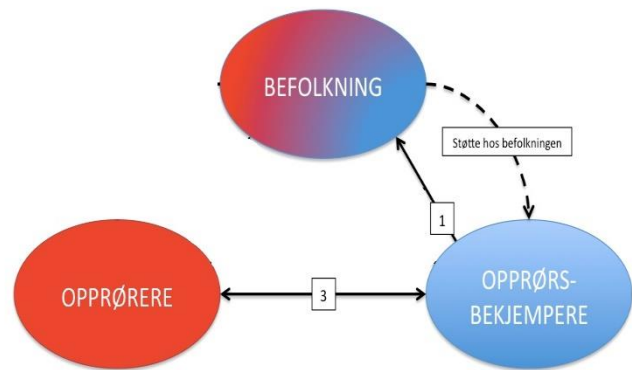
og hadde kaliber til å penetrere godt beskyttede og kamuflere stillinger (Cadieu, 2008, s. 19). I kampoperasjoner gikk de canadiske stridsvognene i bekjemp med ild stillinger støttet av infanteristyrker. De bekjempet blant annet fiendtlige bakholdsangrep og bombekastere (Cadieu, 2008, s. 7). Denne ildkraften var flere ganger en kritisk ressurs for å støtte infanteriet i deres operasjoner. Før stridsvognene kom til Kandahar var infanteriet avhengig av ildstøtte fra bombefly og artilleri. Både fly og krumbane var mer upresist, og førte til større utilsiktede skade enn ild fra stridsvognene. I tillegg var flystøtten væravhengig og trengte god sikt, mens sensorene på stridsvognene kunne engasjere presise mål både dag og natt (Rugarber, 2011, s. 24). Stridsvogner var derfor et viktig supplement for at infanteriet kunne løse sine oppgaver, samtidig som at det påførte mindre kollateral skade enn ved bombing eller med artilleri.

Stridsvognene brukte ammunisjon kalt *High-Explosive Squash Head (HESH)*. Dette er en eksplosiv granat brukt mot pansrede kjøretøy og bygninger og som har stor ødeleggelseskraft mot personell, kjøretøy og infrastruktur (Cadieu, 2008, s. 9). Større kaliber kunne gjøre mer kollateral skade enn ved bruk av håndvåpen. Derimot viste presisjonsild fra Leopard C2 at skadeomfanget var veldig lavt. I tillegg ble det stilt høye etiske krav for betjening av våpensystemet, og de canadiske styrkene måtte følge gjeldende engasjementsregler og folkeretten (Cadieu, 2008, s. 11). God forståelse og vurderingsevne vedrørende bruk av stridsvogner var essensielt for å tilpasse maktbruk og unngå overflødig skade. Eksempelvis var det ikke registrert noen sivile dødsfall i de trefningene stridsvognene hadde mot Taliban. Stridsvognene ble brukt med omhu og bare når det ga en operasjonell fordel, og når det påvirket befolkningen minst mulig negativt (Fowler, 2016, s. 189). Bruk av stridsvogner i kampen mot opprørsbekjemperne kan derfor se ut til å ha liten negativ effekt på støtte fra lokalbefolkningen.

4.1.1 Delkonklusjon

Stridsvogner var veldig isolert og distansert fra befolkningen. Likevel har stridsvogner sørget for at Canada kunne løse militære operasjoner, og på den måten tilrettelagt for at de canadiske styrkene kunne vinne støtte hos befolkningen. I tillegg hadde stridsvogner en avskrekkende effekt på Taliban, samtidig som at de økte stridsmoralen til egne. Med kraftig og presis ild påførte de Taliban store tap, og forårsaket lite kollateral skade. Samarbeidet med ANSF legitimerte deres voldsbruk, og stridsvogner hadde en avgjørende rolle i kampene mot Taliban.

Derimot klarte ikke stridsvogner å fjerne Talibans fra område eller hindre dem i å reetablere seg. Dette fordi stridsvogner kun er et verktøy blant mange andre militære og sivile midler. Problemet med å opprettholde sikkerheten i et område etter at Taliban var jaget bort, krever en mer omfattende studie om bruk av andre militære og politiske virkemidler. Med utgangspunkt i prinsippet om at støtte hos befolkningen er like viktig for opprørerne som for opprørsbekjemperne, har stridsvogner med overlegen ildkraft (pil 3), tilrettelagt for at Canada og ISAF kunne etablere tillit og støtte hos befolkningen (pil 1). Samtidig framstår det som at denne voldsbruken i liten grad har undergravet denne støtten. Dermed hadde stridsvogners effekt i pil 3 en effekt med å øke støtte hos befolkningen.

4.2 Støtte fås gjennom en aktiv minoritet

En forutsetning for å få støtte hos befolkningen er ved å mobilisere den aktive minoriteten. Befolkningen måtte oppleve at den afghanske regjeringens sak og ønsket slutttilstand var den mest legitime og troverdige. I tillegg måtte befolkningen isoleres fra opprørerne slik at de kunne føle seg trygge nok til å aktivt ta part i konflikten. Dette for å få de 10 prosentene som støttet regjeringen til å delta i kampene, og for å klare og vippe de avventende 80 prosentene over på regjeringens side. Beskyttelse var en forutsetning for at lokalbefolkningen skulle gi informasjon og etterretning om Taliban. Stridsvogner sendte dermed et tydelig signal til Taliban og lokalbefolkningen om at ISAF og ANSF hadde viljen og midlene til å forfølge dem (Cadieu, 2008, s. 11).

På den andre ødela stridsvognenes kjøring utenfor vei ødela infrastrukturen og skapte misnøye hos befolkningen. Leopard C2 har en egenvekt på 42,5 tonn, er 3,37 meter bred og 9,5 meter lang når kanonløpet står pekende fram (Military-Today, udatert). Den tunge plattformen ødela veier, bruer, irrigasjonskanaler og annen infrastruktur. Dette førte til flere reparasjonsbehov for å unngå misnøye hos befolkningen. Dette arbeidet ble gjort av blant annet pansrede ingeniørressurser, så lenge de hadde mulighet til å reparere skadene på vei tilbake til

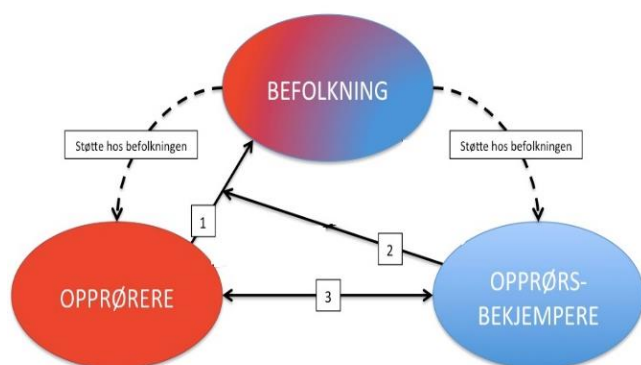
baseområdet (Cadieu, 2008, s. 11). I tillegg hadde de en stabiliseringsstyrke² som støttet med å gjenoppbygge skader på jordområder og infrastruktur. Likevel hadde de kollaterale skadene påført av stridsvogners taktiske mobilitet, til en viss grad svekket Canadas evne til å lykkes med sitt oppdrag i Kandahar (Cadieu, 2008, s. 21). Dette fordi disse skadene forårsaket misnøye hos befolkningen og neglisjere regjeringen og ISAFs oppdrag med gjenoppbyggelse av Afghanistan.

Ved at stridsvognen ødela infrastrukturen, fikk stridsvogner en mindre rolle i urbane strøk. Likevel må det presiseres at det var viktig for den canadiske kommandanten å ha stridsvogner tilgjengelig ved behov, framfor å ha behovet, men ikke ha de tilgjengelig (Rugarber, 2011, s. 25). Stridsvogners taktiske mobilitet skapte nye muligheter for inngangsruter inn til byene. Dette vanskeliggjorde for Taliban å etablere forsvarsstillinger, samtidig som at det reduserte risikoen for koalisjonsstyrken. I tillegg kunne stridsvognene danne en sikring rundt infanteristyrkene når de gjennomførte ryddeoperasjoner i byene (Cadieu, 2008, s. 20).

Den canadiske generalmajoren Omer Lavioe uttalte:

If you'd asked me five months ago, 'do you need tanks to fight insurgents?' I would have said, 'No, you're nuts. Because [the Taliban] are acting conventionally, then conventional assets like tanks, armoured engineering vehicles, and armoured bridge-laying vehicles certainly have their place here (Cadieu, 2008, s. 7).

Stridsvogners taktiske mobilitet var en essensiell ressurs i trefningene mot Taliban, og for å støtte infanteristyrken i å fjerne opprørerne fra et område. Mobiliteten ga bedre manøverrom til å eliminere Taliban, og til å redusere deres påvirkningsevne hos befolkningen (pil 2 og 3). Dette ved å for eksempel danne en sikring rundt byene. Slik tilrettela de for at canadiske styrker skulle kunne konsolidere med befolkningen. Samtidig skapte ødeleggelse av infrastrukturen en del misnøye hos sivilbefolkningen. Dette ble forsøkt redusert ved gjenoppbygning av skadene.

² Kandahar Provincial Reconstruction Team (PRT)

Selv som manøvrering av stridsvogner utenfor veiakser og i byer ødela infrastrukturen, viste det samtidig en styrke. Bruk av stridsvognene ga Canada en vesentlig bedre taktisk mobilitet ettersom de hadde belter og var utstyrt med mineploger og mineruller. Taliban hadde tidligere etablert seg i terreng ufremkommelig for hjulkjøretøy, og hadde hatt god effekt med «hit and run»-taktikk med bruk av RPG og IED. Stridsvognene kunne manøvrere utenfor veiakser for å unngå IED, og enkelt kjøre over åkre og gjennom jordmurer som omrokkeringsakser. Dette innebar en villighet til å kjøre over jordområdene til lokalbefolkningen. Disse handlingene måtte være proporsjonalt i forhold til hva de oppnådde, da det kunne vende lokalbefolkningen imot opprørsbekjemperne.

Ved bruk av stridsvogner viste Canada makt og styrke i trefningene mot Taliban. Stridsvogner gjenvant den taktiske mobiliteten på stridsfeltet, og det ble vanskeligere for Taliban å stanse fremrykningen til Canada (Cadieu, 2008, s. 20). Utstyrt med mineplog og mineruller var det også enklere å klarere veiakser for trykkplate IED og rydde gamle sovjetiske minefelt (Cadieu, 2008, s. 9). Dette førte til at Taliban unngikk store konfrontasjoner og endret taktikk. De opererte i mindre enheter og brukte større og mer skadelige IEDer som kunne penetrere pansringen på stridsvognen (Paris, 2014, s. 2). IED-trusselen var noe som aldri forsvant under operasjonene i Kandahar (Fowler, 2016, s. 191). Dette var stridsvogner i stand til å kontre ved at mobilitet og pansring reduserte trusselen fra IED og hulladningsvåpen, og overlegen ildkraft og optikk kunne bekjempe stillinger Taliban nyttet i ufremkommelig terreng. Stridsvogner viste dermed at Canada var en sterkere voldsmakt enn Taliban. Derimot endret Taliban fokus mot å angripe befolkningen da ISAF ikke var tilstede. På den måten kunne de fortsatt opprettholde kontroll. Eksempelvis viste det seg at befolkningens persepsjon om sikkerhet ble forverret mellom 2007 til 2008 (Hutchinson, 2011), selv om stridsvogner var en overlegen styrke mot Taliban.

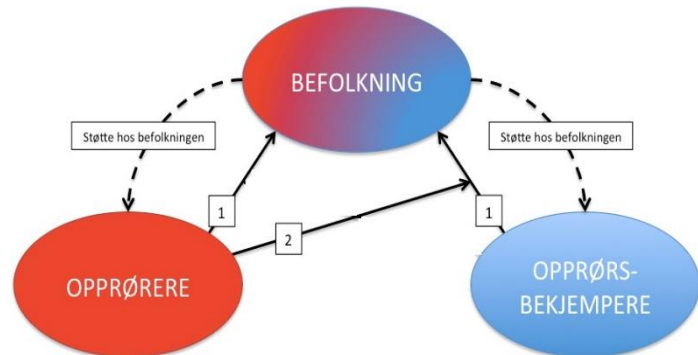
4.2.1 Delkonklusjon

Det er ingen tydelig data som indikerer at bruken av stridsvogner i trefningene mot Taliban førte til at den aktive minoritet hos befolkningen ble mobilisert. Taliban viste fortsatt tilstedeværelse, og IED trusselen forsvant aldri. Selv om stridsvogner var en desidert sterkere styrke og beskyttet fotstyrkene under deres ryddoperasjoner, var ikke dette nok til å beskytte befolkningen mot Taliban. Taliban fant andre måter å opprettholde kontroll over befolkningen. Kollateral skade på den sivile infrastrukturen bidro heller ikke til å få økt støtte fra

befolkningen, ei heller til å fremme den afghanske regjeringens sak. Derfor er det lite trolig at stridsvogner i sin forstand bidro til å oppnå Galulas andre prinsipp.

4.3 Støtte hos befolkningen er betinget

Galulas tredje prinsipp er at støtte hos befolkningen er betinget. Støtten vil mest sannsynlig tilfalle den parten som har størst kontroll i området. I Kandahar var dette utfordrende da det var utydelig hvem som var den regjerende makten. I noen områder var det lokale krigsherrer som styrte, mens

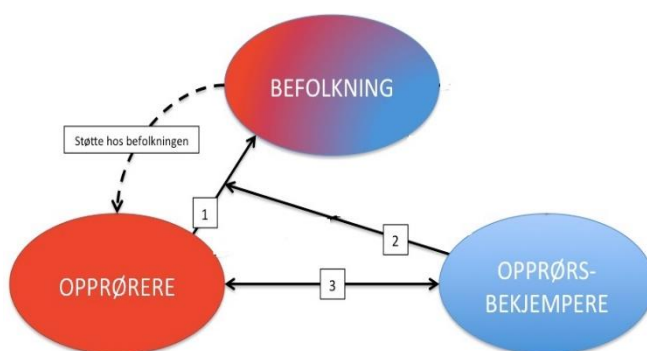
andre steder var det Taliban. Den afghanske regjeringen hadde generelt liten kontroll i provinsen. Mangelen på kontroll ga Taliban spillerom til å kreve skatt og opprette lover og regler for innbyggerne. I tillegg klarte Taliban å opprette en egen domstol rett utenfor Kandahar by (Kilcullen, 2010, s. 158). Dette styrket Talibans innflytelse på befolkningen og undergravde den afghanske regjeringen (pil 1 og 2). Ettersom det var uklart hvem som var den sterkeste parten, var det vanskelig å få befolkningen til å velge regjeringens side. Eksempelvis hadde en afghansk høvding en sønn som slåss for Taliban, og en som slåss for regjeringen. Dette for at han skulle være forsikret uavhengig av krigens utfall (Kilcullen, 2010, s. 151).

Stridsvogner var et viktig middel for å overbevise befolkningen om regjeringen som en troverdig myndighet. De canadiske styrkene skulle legge til rette for sikkerheten, slik at andre politiske tiltak kunne effektueres. I dette oppdraget hadde stridsvogner en viktig rolle for å skape tillit hos befolkningen. Stridsvogner ble aktivt brukt til blant annet rekognosering, ruteklarering og gjennombrytningsoperasjoner (Fowler, 2016, s. 189). Med bedre mobilitet og beskyttelse tok stridsvognene ledelsen under fremrykning og entringsfaser, mens infanteri ledet klarering og konsolideringsfaser. Dette i tett samarbeid med ANA, og det var som regel ANA eller ANP som gjennomførte raids. Alle stridsvognoperasjoner ble gjennomført i samarbeid med ANSF for å øke lokalbefolkningens tillit til regjeringen (Cadieu, 2008, s. 8). Gjennom dette demonstrerte Canada at de var der for å beskytte og ivareta befolkningens sikkerhet. En slik demonstrasjon viste at opprørsbekjemperne var en troverdig og legitim part.

Likevel lyktes ikke Canada med å etablere og ivareta sikkerheten i området de tok over tid. Den afghanske regjeringen klarte ikke å opprette et fungerende styre i området. Taliban lærte

fort at de ikke var i stand til å bekjempe stridsvogner i en konvensjonell krig, og tilpasset taktikken til å operere med mindre enheter som enkelt kunne blande seg inn med befolkningen (Paris, 2014, s. 2). I tillegg ble de canadiske stridsvognene utstrakt over store områder, og Taliban fikk dermed den plassen de trengte for å øke innflytelsen og utvikle form for styre i Kandahar. Eksempelvis ble stridsvogneskadronen rutinemessig delt inn i tropp størrelse og underlagt infanterikompaniene for å kunne støtte så mange som mulig over hele operasjonsområdet (Cadieu, 2008, s. 9). Dette gjorde det vanskelig å opprettholde en sikker tilstand.

Operasjoner i troppsforband ga taktiske fordelene med å kunne støtte flere enheter samtidig, da stridsvogner var en viktig kompressurs. Ulempen var at den canadiske styrken var veldig liten. Med mindre enn tusen soldater slet de canadiske styrkene med å holde viktige område til støtte for den afghanske regjeringen, samtidig som at de skulle levere kampkraft i hele operasjonsområdet (Cadieu, 2008, s. 23). Stridsvogner muliggjorde oppnåelsen av avgjørende seire mot Taliban i blant annet Howz-e-Madad, Nalgham og Sangsar i Zhari distriktet, og beskyttet infanteristene mot angrep fra opprørerne. Derimot besto den canadiske styrken av for få soldater til at de klarte å opprettholde kontroll over områdene som ble tatt. Så fort de canadiske styrkene trakk ut, kunne Taliban omgruppere seg og gjenopprette kontrollen. Canada klarte derfor ikke å overbevise befolkningen om at Taliban var fjernet fra området og at regjeringen vil vinne. Troverdigheten og kontrollen som støtte fra befolkningen var betinget av, var ikke tilstede. Her må det igjen understrekes at ISAF generelt ikke satt på områdene de tok fra Taliban. Dette var en utfordring for hele ISAF og kan ikke rettes direkte mot bruk av stridsvogner som et militært verktøy.

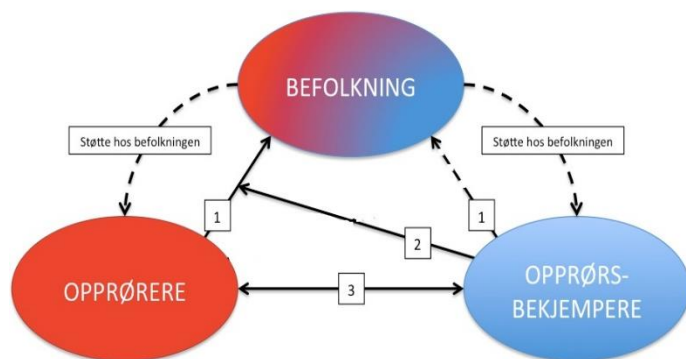
Det er bred enighet om at stridsvogner var en viktig ressurs i militære operasjoner mot Taliban. Galula sier også at infanteriet må være støttet av kavaleri i kampen mot opprørerne (Galula, 1964, s. 65). Canadas erfaringer har vist at stridsvogner var en avgjørende faktor for

å lykkes i trefningene mot Taliban. Med stridsvogners ildkraft kunne de påvirke Taliban fra lange hold og ødelegge deres stillingsområder. Med mobiliteten kunne de manøvrere utenfor veiaksler og unngå IED. Pansringen ga en direkte beskyttelse mot RPG, IED, håndvåpen og andre våpensystemer. Canada oppnådde dermed mange taktiske seire som hindret Taliban i å

ta kontroll over hele Kandahar (Globe Editorial, 2017). Slik bidro stridsvogner til opprørsbekjempelse i pil 2 og 3, slik det illustreres i COIN-triangelen. Selv om opprørsbekjemperne ikke klarte å ivareta sikkerheten til befolkningen eller overbeviste befolkningen om at regjeringsmakten ville vinne over tid, kjøpte disse taktiske seierne tid. Gjennom aggressive operasjoner klarte stridsvogner å holde Taliban ute av balanse. Dette ga tid til oppbygging av ANSF (Cadieu, 2008, s. 23).

4.3.1 Delkonklusjon

Støtte fra befolkningen var betinget av kontroll og en overbevisning om en langsiktig seier. De canadiske styrkene var for få i styrkeantall og utstrakt over hele operasjonsområdet til kunne opprettholde sikkerheten i et område over tid. Dette underbygger Galulas teori om at det er store mengder lett utrustet infanteri som må til for å vinne støtte hos befolkningen (Galula, 1964, s. 65). Derimot klarte stridsvogner å få Taliban i ubalanse. Stridsvogner hadde en indirekte effekt på støtte hos befolkningen (pil 1) og en direkte effekt med å holde Taliban i ubalanse (pil 2), da de var en avgjørende faktor for å vinne trefningene (pil 3). På denne måten klarte de canadiske styrkene å vinne tid for utvikling og kapasitetsoppbygging av afghanske sikkerhetsstyrker, uten at det klarte å ivareta Galulas tredje prinsipp.

4.4 Graden av anstrengelser og omfanget av innsatsmidler er essensielt

Galulas fjerde prinsipp er at graden av ulike tiltak og anstrengelser, samt omfanget av innsatsmidler som benyttes, er avgjørende i opprørsbekjempning. Det er tidligere redegjort for at Canada hadde en liten styrke i forhold til ansvarsområdet de skulle dekke i Kandahar. Galulas fjerde prinsipp sier at store mengder ressurser må anvendes suksessivt på ett og ett område. Canada derimot, prøvde å løse sitt stabiliseringsoppdrag i hele provinsen. I tillegg klarte de ikke å omsette taktiske seiere til strategisk effekt. Etter hver operasjon rapporterte canadiske kommandosjefer progresjon og fremdrift. Realiteten viste at de taktiske seirene ikke ble ivaretatt og utnyttet (Paris, 2014).

Spredning av den canadiske styrken hindret Canada i å gi sikkerhet til befolkningen og den afghanske regjeringen. Den canadiske styrken var for liten til å etablere permanent tilstedeværelse rundt om i provinsen. Så fort Canada fikk kontroll blandet Taliban seg med befolkningen, for så dukke opp igjen idet Canada trakk ut. Taliban kunne dermed eliminere lokale høvdinger eller regjeringsfigurer, og andre som ikke ville samarbeide. Slik truet de frem støtte fra befolkningen (Paris, 2014). Det hevdes at antall voldelige handlinger fra Taliban hadde en jevn økning fra 2007 til 2009. Samme dokument hevder også det var en nedgang i befolkningens støtte av ISAF og den afghanske regjeringen, i tillegg til at befolkningen følte seg mer utsatt for fare (Paris, 2014). Dette understøttes av en annen artikkel som henviser til en undersøkelse hvor befolkningen i Kandahar ble spurt om de følte seg trygge der de bor. I 2007 sa cirka 50 prosent at de følte seg trygge, mens i 2008 var det ikke flere enn 25 prosent som svarte ja på dette spørsmålet (Hutchinson, 2011). På tross av at stridsvogner bekjempet opprørerne, klarte ikke ISAF å skape sikkerhet i området.

Dette var en utfordring da oppdraget til ISAF var å etablere sikkerhet slik at myndighetene kunne etablere et fungerende styre. Opprørsbekjempning er først og fremst en politisk kamp som krever en helhetlig tilnærming av alle de statlige virkemidlene (Petraeus & Amos, 2007, ss. 151-155). Den helhetlige tilnærmingen hvor militærmakt kun skal ha en støttende funksjon fremstod som fraværende. Selv om canadiske styrker klarte å beseire Taliban i taktiske trefninger, klarte ikke afghanske myndighetene å etablere kontroll i området. Denne mangelen på helhetlig tilnærming og samordning av politiske ressurser, vanskeliggjorde utvidelsen av befolkningens støtte. Derimot har deployeringen av stridsvogner vært nødvendig for å gjøre det beste ut av situasjonen. Canada ble utsatt for regelmessige bakholdsangrep, IED-trusler og selvmordsbombere. Canadas behov for beskyttelse ble i større grad ivaretatt med stridsvogner, og stridsvogners mobilitet og ildkraft klarte å opprette sikre tilstander blant sivilbefolkningen så lenge de canadiske styrkene var tilstede. Problemet var at denne tilstanden ikke ble opprettholdt lenge nok til å implementere andre politiske midler.

Antagelig kan dette problemet begrunnes i Canadas manglende evne til å anvende ressursene suksessivt på ett og ett område. Stridsvogneskaronen ble splittet opp i troppsenheter for å støtte flere operasjoner samtidig. I Kandahar viste deg seg at utstrekning av styrken vanskeliggjorde håndhevelse av kontroll og tilrettelegging for andre politiske tiltak. Prinsippet om å anvende store mengder ressurser, konsentrert på ett og ett sted, ble ikke ivaretatt. Denne mangelen var dermed en faktor som vanskeliggjorde Canadas evne til å vinne støtte hos befolkningen. Dette ble åpenbart avdekket da amerikanske styrker ankom Kandahar i 2010.

Da amerikanske styrker kom til Kandahar, var tre av ni distrikter under kontroll av Taliban. Fem distrikter hadde en blandet kontroll mellom Taliban og den afghanske regjeringen, mens bare en var under afghansk kontroll. Stridsvognene oppnådde taktiske seire, men Canada klarte ikke å opprettholde kontrollen i området over tid. Likevel var ikke oppdraget i Kandahar helt mislykket, og det var takket være bruken av stridsvognene. Stridsvognene sørget for at Canada klarte å hindre Taliban i å erobre den strategisk viktige byen Kandahar. General Michel Gauthier hadde ansvar for de canadiske styrkene fra 2005 til 2009. Han uttalte i juni 2009: «That Kandahar City did not fall was a victory for Canada» (Paris, 2014, s. 3). Det canadiske bidraget i Kandahar forhindret at provinsen falt i opprørsstyrkenes hender. Derimot klarte de aldri å fjerne Taliban fra området, eller vinne befolkningens «hearts and minds».

4.4.1 Delkonklusjon

Prinsippet om å anvende store mengder ressurser suksessivt på ett og ett område ble ikke ivaretatt. Den canadiske styrken var for liten og for utstrakt i operasjonsområdet til å klare å opprettholde kontroll. I tillegg var det ingen tydelig helhetlig tilnærming slik FM 3-24 beskriver de logiske operasjonslinjene i opprørsbekjempning. Dette medførte at det fra 2007 til 2009 var en jevn økning av Talibans tilstedeværelse, mens befolkningens støtte til ISAF og regjeringen hadde en jevn nedgang. Derimot ga stridsvogner viktige taktiske seire, og var et avgjørende verktøy i kampen mot Taliban. Likevel kan den sies at selv med stridsvogner klarte ikke Canada å vinne støtte hos befolkningen. Samtidig må det poengteres at stridsvogner var en avgjørende ressurs for å unngå at den strategiske og historisk viktige byen Kandahar falt i hendene på Taliban.

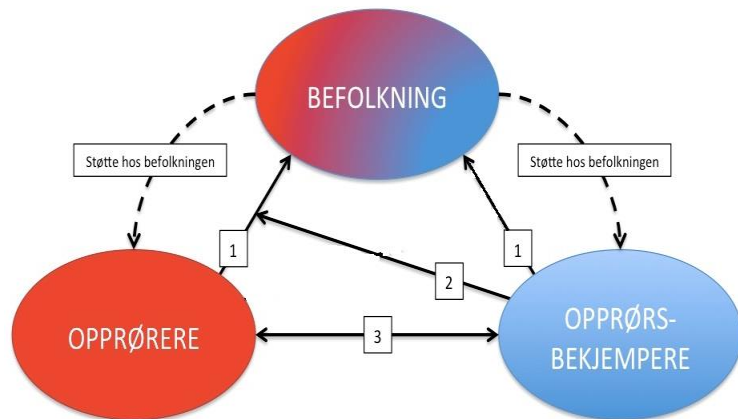
5 KONKLUSJON

Denne studien har hatt til hensikt å besvare følgende problemstilling; «På hvilken måte vil stridsvogner være et effektivt tilskudd i moderne opprørsbekjempning?»

Uten stridsvogner ville kampen i Kandahar vært en likestilt kamp mellom fotstyrker. Før stridsvognene ankom Kandahar provinsen gikk Canada på store tap (Rugarber, 2011, s. 25), og behovet for å beskytte egne soldater var en politisk rettferdiggjøring av det canadiske styrkebidraget. Samtidig muliggjorde stridsvogner for oppdragsløsning for de canadiske styrkene blant sivilbefolkningen. Stridsvogner var et hensiktsmessig voldsbruk opp mot trusselen de sto ovenfor, og de ble brukt med omhu ut ifra operasjonens karakter. I tillegg hadde stridsvogner en avskrekkende effekt på Taliban, samtidig som at de økte stridsmoralen til egne soldater. Med kraftig og presis ild påførte de Taliban store tap, og ildkraften forårsaket lite kollateral skade. Samarbeidet med ANSF legitimerte deres voldsbruk, og stridsvogner hadde en avgjørende rolle i kampene mot Taliban. Det viste seg at denne voldsbruken i liten grad undergravde ISAFs utvidelse av støtte hos befolkningen.

På den andre siden førte manøvrering utenfor veiakser til skader på infrastrukturen. Disse skadene skapte misnøye hos befolkningen ettersom stridsvogner kjørte over jordområder og åkre. Dette kunne undergravde den afghanske regjeringens sak, og manøvrering utenfor veiakser måtte derfor nøye vurderes opp imot kost-nytte, og repareres i etterkant. I tillegg var de canadiske styrkene få i styrkeantall og utstrakt over hele operasjonsområdet. Dette vanskeliggjorde evnen til å opprettholde sikkerheten i et område over tid. Problemet med å opprettholde sikkerheten krevde en helhetlig bruk av alle militære og politiske virkemidler tilgjengelig. Her var stridsvogner kun et verktøy blant flere ulike verktøy i verktøyboksen. Stridsvogner alene kan derfor ikke beskyldes for at opprørsbekjemperne ikke klarte å oppfylle dette prinsippet. Derimot klarte stridsvogner å få Taliban i ubalanse. Stridsvogner hadde en indirekte effekt med å få støtte hos befolkningen, ettersom de var en avgjørende faktor for å vinne trefningene.

På denne måten klarte de canadiske styrkene å vinne tid til utvikling og kapasitetsoppbygging av afghanske sikkerhetsstyrker. På bakgrunn av trusselen man sto ovenfor var stridsvogner en avgjørende ressurs for å unngå at Taliban fikk kontroll over hele befolkningen i Kandahar provins.

I rammen av COIN-triangelet har stridsvogner dermed vist å være et effektivt tilskudd i kampen mot opprørerne (pil 3), og dermed også hatt en viktig påvirkning på å redusere opprørernes støtte hos befolkningen (pil 2). Derimot har studiens funn belyst at det primært må benyttes fotsoldater og andre virkemidler til å nekte opprørerne tilgang til befolkningen, og for å opprettholde denne sikkerheten (pil 2). I tillegg må det en helhetlig tilnærming av alle militære og politiske virkemidler til for å vinne befolkningens støtte (pil 1).

6 VEIEN VIDERE

Studien har vist at stridsvogner kan være en essensiell ressurs å ha tilgjengelig, og en anvendelig kapasitet for moderne opprørsbekjempning. Videre forskning kan gjennomføre tilsvarende studie med utgangspunkt i for eksempel amerikanske erfaringer med stridsvognen M1A2 i Irak, eller Tyrkias erfaringer i Syria. Studien kan ytterligere utvides ved å omhandle andre politiske og militære virkemidler.

I tillegg er det interessant å undersøke hvilke teknologiske muligheter som finnes innenfor å tilpasse stridsvogner til å operere i urbane områder. Dette ved å for eksempel justere vekten, størrelsen og våpenkapasiteten. Nye oppgraderinger kommer med stridsvogner som har bedre ildkraft og pansring. I tillegg vil det komme nye våpenplattformer på stridsvognen som gjør de bedre rustet til å operere i urbane områder, som for eksempel fjernstyrt våpenstasjon. Det vil også komme kamerasensorer rundt hele stridsvognen for bedre utsyn i trange områder. En spennende studie er derfor å undersøke hvilke muligheter ny teknologi kan gi stridsvogner i urbane områder.

7 LITTERATURLISTE

- Aarbogh, E. (2009). *Bruk av mekaniserte stridskjøretøy i militære operasjoner blant sivilbefolkningen - utgått på dato eller operasjoner for fremtiden?* Rena: Forsvarets stabsskole.
- Cadieu, T. (2008, Winter). Canadian Armour in Afghanistan. *The Canadian Army Journal*, ss. 5-25.
- Canada National Defence . (2017, november 15). *The Canadian Armed Forces Legacy in Afghanistan*. Hentet fra Canada National Defence and the Canadian Armed Forces: <http://www.forces.gc.ca/en/operations-abroad-past/cafla.page> (Sist lest 24 mars 2018)
- Defence, C. N. (2014, November 19). *ARCHIVED - Operation ATHENA*. Hentet fra Canada National Defence and the Canadian Armed Forces: <http://www.forces.gc.ca/en/operations-abroad-past/op-athena.page> (Sist lest 24 mars 2018)
- FN. (2017, mars 6). *Afghanistan*. Hentet fra fn.no: <https://www.fn.no/Konflikter/Afghanistan> (Sist lest 23 februar 2018)
- Forsvaret. (2018, mars 15). *Afghanistan*. Hentet fra forsvaret.no: <https://forsvaret.no/fakta/aktivitet/internasjonale-operasjoner/Afghanistan> (Sist lest 18 mars 2018)
- Forsvarsstaben. (2007). *Forsvarets fellesoperative doktrine*. Oslo: Forsvarsstaben.
- Fowler, T. R. (2016). *Combat Mission Kandahar: The Canadian Experience in Afghanistan*. Toronto: Dundurn.
- Fuller, J. F. (2012). *The Foundations of the Science of War*. London: Books Express Publishing.
- Galula, D. (1964). *Counterinsurgency Warfare, Theory and practice*. Westport: Praeger Security International.
- Globe Editorial. (2017, mars 25). *What Canada did – and did not – achieve in Afghanistan*. Hentet fra The Globe and Mail: <https://www.theglobeandmail.com/globe->

- debate/editorials/now-that-our-war-in-afghanistan-is-over/article17501889/ (Sist lest 23 mars 2018)
- Hutchinson, B. (2011, juni 24). *Part 1: The long road*. Hentet fra The long road: <http://afghanistan.nationalpost.com/the-long-road/> (Sist lest 26 mars 2018)
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?* Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.
- Johannessen, A., Tufte, P., & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Kalyvas, S. N. (2006). *The Logic of Violence in Civil War*. New York: Cambridge University Press.
- Kilcullen, D. (2010). *Counterinsurgency*. New York: Oxford university press.
- Mansoor, P. (2010). I T. Rid, & T. Keaney, *Understanding counterinsurgency, doctrine, operation and challenges*. New York: Routledge.
- McCormick, G. (2017, juni 7). *McCormick Magic Diamond*. Hentet fra Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/McCormick_Magic_Diamond (Sist lest 24 mars 2018)
- Military-Today*. (udatert). Hentet fra www.military-today.com: http://www.military-today.com/tanks/leopard_c2.htm (Sist lest 16 mars 2018)
- Morrow, J. E. (2012). *ADRP 3-07 Stability chapter 1*. Washington: Headquarter Department of the Army.
- Oliver, M. I. (2011, Mars-april). Mechanized Forces in Irregular Warfare. *Military Review*, ss. 60-68.
- Owen, W. F. (2011, Spring). Seek and Destroy: The forgotten Strategy for countering armed rebellion. *Infinity Journal*, ss. 12-15. Hentet fra Infinity Journal.
- Paris, R. (2014, mars). *The truth about Canadas Mission in Afghanistan*. Hentet fra Center of International Policy Studies: <http://www.cips-cepi.ca/how-canada-failed-in-afghanistan/> (Sist lest 15 mars 2018)

- Peck, M. (2016, august 18). *Kings of the Battlefield No More: Are Tanks Obsolete?* Hentet fra The National Interest: <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/kings-the-battlefield-no-more-are-tanks-obsolete-17393> (Sist lest 2 april 2018)
- Petraeus, D. H., & Amos, J. F. (2007). *Counterinsurgency Field Manual 3-24*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Rugarber, J. P. (2011, Januar-februar). Operation Cooperation and the Need for Tanks. *Armor*, ss. 21-25, 51.
- Sikkerhetsrådet. (2001, Desember 20). *UN Security Council*. Hentet fra Resolution 1386 2001: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/708/55/PDF/N0170855.pdf?OpenElement> (Sist lest 23 februar 2018)
- Smith, R. (2005). *The Utility of Force*. London: Penguin Books.
- Terry, T. W., Jackson, S. R., Ryley, C. E., Jones, B. E., & Wormell, P. J. (1991). *Fighting Vehicles*. London: Brassey's (UK).
- Wæhle, E., & Sterri, A. B. (2018, februar 20). *case-studie*. Hentet fra Store Norske Leksikon: <https://snl.no/case-studie> (Sist lest 20 mars 2018)